(ח) לְטַלְטֵל מַמָּשׁ חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, (ט) אֲסוּר אֲפִלּוּ (ג) תּוֹךְ אַלְפַּיִם) (בית יוסף בשם תוספות (מכ ד"ה ומעלטל), הגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו (פ"ד סי' ג)):

תד דִּין אִם יֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א[הַמְהַלֵּךְ חוּץ לַתְּחוּם (א) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, כְּגוֹן (ב) שֶׁקָּפַץ עַל גַּבֵּי עַמּוּדִים שֶׁגְּבוֹהִים עֲשָׂרָה (ג) * וְאֵין בְּכָל אֶחָד מֵהֶם (ד) אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים, הֲרֵי זֶה סָפֵק אִם יֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אוֹ לָאו, ב[וּמֻתָּר שֶׁיִּהְיֶה (ה) בִּדְרַבָּנָן, יִהְיֶה סָפֵקוֹ לְהָקֵל. הַגָּהּ: מִיהוּ אִם הָיָה הוֹלֵךְ (ו) בְּדָרָךְ זֶה אוֹ עַל יְדֵי קְפִיצַת שֵׁם מִתּוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, אָזְלִינַן לְחֻמְרָא (ז) * לְמַאן דְּאָמַר תְּחוּמִין שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל הֲוָיִין דְּאוֹרַיְתָא (דעת עצמו ותשובת רמב"ם (מובאת בכלבו סי' נה, ועיין שו"ת הרמב"ם סי' שפ-שי)). (ח) * ג[וְהוֹאִיל וְאֵין (ט) בַּיָּמִים וּבַנְּהָרוֹת אֲסוּר תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא לְדִבְרֵי הַכֹּל, לְפִי שֶׁאֵינָם דּוֹמִין לְדִגְלֵי מִדְבָּר, (ט) ד[מִי שֶׁבָּא בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת. אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּכְנַס בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת, דְּאִי הָכִי הֲלֹא הָיָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת בַּיַּבָּשָׁה וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְאָסוּר לֵירֵד מֵהַסְּפִינָה

א א בְּצֵיאָ בְּמֻקָּף דַּף מ"ג (ע"א) וְלֹא נִפְשְׁטָא, וּכְתָבָה רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ז מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ג). ב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (סכ"ז ה"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַמְבַּ"ם. ג שָׁם וְשָׁם. ד רַמְבַּ"ם (בשו"ת סי'

שח) וְהָרַמְבַּ"ן (עירובין מג.) וְהָרַשְׁבָּ"א (עבודת הקודש ש"ד סי' ח), מַפְתְּחוֹתֵיהֶן דְּעֲרוּבִין מ"א (ע"ב) בְּמַעֲשֶׂה דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹקֵי לָהּ שָׁם בַּגְּמָרָא (מג.) בְּמֵהִלְּכָת לְמַשָּׂה מַעֲשָׂרָה.

בֵּאוּר הַיּטֵב

(ג) **תּוֹךְ אַלְפַּיִם.** כֵּיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְטַלְטֵל חוּץ לְאַלְפַּיִם, בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם נַמִּי אָסוּר, דְּנִפְרָצָה בְּמִלּוּאָהּ לְמָקוֹם הָאָסוּר. וְט"ז (סק"ב) חוֹלֵק וּפָסַק כְּרַשְׁ"י (מב. ד"ה ומטלטל), דְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מַתָּר לְטַלְטֵל כְּדַרְכּוֹ, עַיֵּן שָׁם:

א (ט) **בַּיָּמִים.** אֲפִלּוּ חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל אֵינָן דְּאוֹרַיְתָא, לְפִי שְׁאֵינָן דּוֹמִין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שצ"ז סָעִיף ג': (ח) **לְטַלְטֵל מַמָּשׁ.** כְּאוֹרְחֵיהּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי זְרִיקָה:

(ט) **אָסוּר וְכוּ'.** וְהַטַּעַם, דְּכֵיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְטַלְטֵל חוּץ לְאַלְפַּיִם אֶלָּא עַל יְדֵי זְרִיקָה, דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַהֲלֹךְ שָׁם, תּוֹךְ אַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ נַמִּי אָסוּר לְטַלְטֵל כְּאוֹרְחֵיהּ, מִשּׁוּם דְּאַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ נִפְרָץ בְּמִלּוּאָהּ לְמָקוֹם הָאָסוּר לוֹ בְּטַלְטוּל כְּאוֹרְחֵיהּ. וְדַע, דְּרֹב (ז) הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִים עַל זֶה, וּסְבִירָא לְהוּ דְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַף בְּטַלְטוּל כִּי אוֹרְחֵיהּ מַתָּר, דְּלֹא מִקְרֵי פָּרוּץ לְמָקוֹם הָאָסוּר, דְּמָקוֹם הַמַּתָּר הוּא בְּעַצְמָם, וְרַק מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ לְשָׁם שֶׁהוּא חוּץ לְאַלְפַּיִם אֵין לוֹ עֵצָה לְטַלְטֵל לְשָׁם כִּי אִם עַל יְדֵי זְרִיקָה, וְכֵן הִסְכִּימוּ (ה) הָאַחֲרוֹנִים:

א (א) **לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים.** דְּכָל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אֵינוֹ מָקוֹם הִלּוּךְ, דְּעִקַּר מָקוֹם הִלּוּךְ עַל הָאָרֶץ הִיא, אוֹ עַל כָּל פָּנִים בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה דְּחָשִׁיב נַמִּי כְּהִלּוּךְ עַל הָאָרֶץ, וְנִסְתַּפְּקוּ חֲז"ל אִם שִׁעוּר בָּזֶה אִסּוּר תְּחוּמִין: (ב) **שֶׁקָּפַץ וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין בְּהִלּוּךְ בָּאֲוִיר עַל יְדֵי שָׁם, וּכְדִלְקַמְּיהּ: (ג) **וְאֵין וְכוּ'.** דַּהֲרֵי הוּא (ו) כְּאִלּוּ הוֹלֵךְ בָּאֲוִיר, אֲבָל אִם הָיָה בָּהֶם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה דְּנִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ לְהִלּוּךְ, חָשׁוּב (ז) כְּמְהַלֵּךְ עַל הָאָרֶץ וּפְשִׁיטָא דְּאִסּוּר תְּחוּמִין נוֹהֵג שָׁם. וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה רַק עֲמוּד אֶחָד שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים, מִקְצָתוֹ בְּתוֹךְ תְּחוּמוֹ וּמִקְצָתוֹ חוּץ לְתְחוּמוֹ, אָסוּר לָצֵאת מֵרֹאשׁ אֶחָד לְרֹאשׁ הַשֵּׁנִי [רַשְׁ"י (מג. ד"ה בעמוד)]: (ד) **אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים.** הָא אִם הָיָה מִצַּד אֶחָד פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, (ג) אַף אִם הָיָה אָרֹךְ הַרְבֵּה, לֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ וְגַם כֵּן בִּכְלַל סָפֵק הוּא:

(ה) **בִּדְרַבָּנָן.** כְּגוֹן חוּץ לִתְחוּם דְּאַלְפַּיִם אַמָּה עַד שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, שֶׁהוּא לְכָלֵי עַלְמָא מִדְּרַבָּנָן: (ו) **בְּדָרָךְ זֶה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, עַל יְדֵי עַמּוּדִים: (ז) **לְמַאן דְּאָמַר כוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לְהַפּוֹסְקִים דְּנָקְטֵי לַהֲלָכָה כְּהַיְרוּשַׁלְמִי דְּחוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל הֲוָיִין דְּאוֹרַיְתָא, וְיָלְפִינַן זֹאת מִקְּרָא (שמות טז כט) דְּ'אַל יֵצֵא אִישׁ מְמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי', וּמָקוֹם זֶה הוּא חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, כְּנֶגֶד מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וּמִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב 'וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה בִּדְרַבָּנָן' וְכוּ', מַשְׁמַע שֶׁמְּצַדֵּד כֵּן לַהֲלָכָה לְהַחְמִיר בַּיַּבָּשָׁה בְּחוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל אֲפִלּוּ בִּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה שֶׁהוּא סָפֵק דְּאוֹרַיְתָא, וּבְבֵאוּר הַגְּרָ"א נוֹטֶה דַּעְתּוֹ לְהַפּוֹסְקִים דִּלְעוֹלָם הוּא דְּרַבָּנָן: (ח) **וְהוֹאִיל וְאֵין בַּיָּמִים וּבַנְּהָרוֹת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲפִלּוּ חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל אֵינָן דְּאוֹרַיְתָא, לְפִי שֶׁאֵין דּוֹמִין וְכוּ', דִּלְמַאן דְּאָמַר דְּאוֹרַיְתָא, מִמִּדְבָּר יִלְפִינַן כַּנַּ"ל, וְהַלֵּיכְתָן בְּמִדְבָּר הָיָה בַּיַּבָּשָׁה וְלֹא בַּמַּיִם, וְלָכֵן מִקִּילִינַן בָּהוּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה: (ט) **מִי שֶׁבָּא בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת.** אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּכְנַס בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת, דְּאִי הָכִי הֲלֹא הָיָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת בַּיַּבָּשָׁה וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְאָסוּר לֵירֵד מֵהַסְּפִינָה

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **וְאֵין בְּכָל אֶחָד מֵהֶם אַרְבָּעָה טְפָחִים וְכוּ'.** עַיֵּן בִּלְקוּטֵי חֲתָם סוֹפֵר חֵלֶק שִׁשִּׁי סִימָן צ"ז **בַּעֲגָלוֹת הַהוֹלְכִים עַל יְדֵי קְטוֹר [שֶׁנִּקְרָא אייזי"ן בַּא"ן]**, דְּאֵין לַיָּשֵׁב עֲלֵיהֶם **בְּשַׁבָּת, וְגַם בָּעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר אִם יוֹדֵעַ שֶׁיִּסַּע בְּשַׁבָּת, מִשּׁוּם תְּחוּמִין**, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד טַעַם. וְכֵן כָּתַב **בְּתְשׁוּבוֹת מַהֲרִי"א חֵלֶק א' סִימָן נ"ח דְּעַל הָעֲגָלוֹת שֶׁקּוֹרִין אַיְזִינְבַּאהְ"ן בְּכָל עִנְיָן אָסוּר**, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר כְּלָכָלַת שַׁבָּת (דיני מלאכת שבת סק"ט);

* **לְמַאן דְּאָמַר וְכוּ'. וְעַד, דִּלְעִנְיַן הוֹצָאָה בְּהֶמְתּוֹ אוֹ כֵּלָיו חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, כָּתַב בְּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (סי' שצז בהג"ה בית יוסף) **דְּיֵשׁ מְחֻלָּקֶת בָּזֶה, הָרַלְבַּ"ח** (סי' כח) **כָּתַב דְּבָזֶה לְכֵלִי עַלְמָא מִדְּרַבָּנָן, וְהָרַ"מ אַלְשְׁקַר** (סי' מא) **סוֹבֵר דְּהוּא דְּאוֹרַיְתָא**, וְהָעִתּוּרֵי תּוֹרָה הַמְּגִן אַבְרָהָם (סק"א). וּבְתִשְׁבִּי הָרַמְבַּ"ן לְעַרוּבִין אֵיתָא דִּלְמַאן דְּאָמַר תְּחוּמִין דְּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל הוּא דְּאוֹרַיְתָא, אַף כָּלֵיו הוּא דְּאוֹרַיְתָא. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַקֵּל בָּזֶה בִּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, דַּהֲלֹא עֶצֶם תְּחוּם דְּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל וּלְמֶטָּה מֵעֲשָׂרָה, אַף בְּאָדָם לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן:**

* **וְהוֹאִיל וְאֵין בַּיָּמִים וּבַנְּהָרוֹת וְכוּ'.** וְכָתַב בְּחִדּוּשֵׁי הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּשֵׁם הָרַב הַמַּגִּיד (שבת פכ"ז ה"ג), **וְהוּא הַדִּין דְּאֵין לָנוּ עֵצוֹת כְּלָל תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז** (ס"ב). **אָכֵן בְּאֶמֶת קָשֶׁה לוֹמַר כֵּן, וְאַדְרַבָּה מִפְּתִימַת הַמְחַבֵּר שֶׁלֹּא זָכַר כְּלָל בְּרִמְלִית רַק יַמִּים וּנְהָרוֹת, מַשְׁמַע דְּדַוְקָא יַמִּים וּנְהָרוֹת שֶׁאֵינָן מְקוֹם הִלּוּךְ כְּלָל**, וְכֵן מִדְּכָתַב הָרַשְׁ"א בְּהַגָּ"ה 'מֵיהוּ אִם הָיָה הוֹלֵךְ וְכוּ' לְמַאן דְּאָמַר תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא', מַשְׁמַע דַּגַּם לְדִידָן אֵיכָא תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא, וַהֲלֹא לְדַעַת אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים הָרַשְׁ"א הוּא מִן הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָה זוֹ דִּבְיַמִּינוּ לֵיכָא רְשׁוּת הָרַבִּים, עַיֵּן בְּסִימָן (רמ"ו) [שמ"ו], וְעַל כָּרְחָךְ דְּאֵין מְחֻלָּק בָּזֶה. וּבָאֶמֶת עִקַּר סְבָרָא זוֹ, אַף שֶׁנִּוְבַּעַת מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּתִשׁוּבָה (סי' שח-ש), מִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה לְהַלָּמָה, שֶׁהֲרֵי בַּשַּׁ"ס (סוטה כו:) אֵיכָא מַאן דְּאָמַר דִּסְכִירָא לֵיהּ אַלְפַּיִם נַמִּי דְּבַר תּוֹרָה, וְיָלִיף לָהּ מִמִּגְרַשֵּׁי הָעִיר אֶלֶף לְמִגְרָשׁ וְאֶלֶף לְתְחוּם, וְהָתָם בְּוַדַּאי לֹא הֲוֵי אֶלָּא בְּרִמְלִית, דְּאֶלֶף הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה שָׂדֶה לִבְהֶמְתּוֹ בְּוַדַּאי אֵינוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים, וַאֲפִלּוּ הָכִי לְרַבִּי עֲקִיבָא לוֹקִין עָלָיו בְּיָצָא לְחוּץ מִן הַשָּׁעוּר הַזֶּה, וְאִם כֵּן כְּמוֹ כֵן לְדִידָן דְּדַוְקָא שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל מִן הַתּוֹרָה בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ אִם הָיוּ שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל בְּרִמְלִית אַף עַל פִּי כֵן אֵיכָא אִסּוּר דְּ'אַל יֵצֵא'. וְכֵן מוּכָח מִרַמְבַּ"ן בְּסוּגְיָן דַּף מ"ג דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ כְּסִכְרָת הָרַמְבַּ"ם, וְאַף עַל פִּי שֶׁבְּעִקַּר הַדִּין כֵּנוּ גַּם כֵּן לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּתִשׁוּבָה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם: וְאֵין אֲנִי קוֹרֵא בָּזֶה 'אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ' כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָלַךְ שְׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת בְּרִגְלָיו, שֶׁהֲרֵי הִלּוּךְ הַסְּפִינָה אֵינוֹ קְרוּי הִלּוּךְ כְּלָל, וּתְמַהּ עַל עַצְמָךְ, הוּא יוֹשֵׁב בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁלּוֹ שֶׁהַסְּפִינָה רְשׁוּת הַיָּחִיד הִיא וְכוּ', וַאֲפִלּוּ חוֹשֵׁשׁ לוֹ מִשּׁוּם מְהַלֵּךְ שְׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת, אֵיהוּ מַיְנַח נַיְיחַ וּסְפִינָה הוּא דְּקָא מְסַגְּיָא וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. הֲרֵי דְּלֹא קָאֲתֵי עֲלָהּ רַק מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ, הָא אִלּוּ הָלַךְ בְּרִגְלָיו בַּמַּיִם שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, הוּא דְּאוֹרַיְתָא לְמַאן דְּאָמַר שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל דְּאוֹרַיְתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בִּכְרִמְלִית בַּיַּבָּשָׁה. **וְאִם כֵּן אַף שֶׁנִּנְקַט לְהַקֵּל בַּמַּיִם בְּכָל גְּוָנֵי אֲפִלּוּ בְּהוֹלֵךְ בִּרְגְלָיו וּמִשּׁוּם דְּאֵינוֹ דּוֹמֶה לְדִגְלֵי מִדְבָּר כְּלָל, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים בַּיַּבָּשָׁה**

א א בְּצֵיאָ בְּמֻקָּף דַּף מ"ג (ע"א) וְלֹא נִפְשְׁטָא, וּכְתָבָה רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ז מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ג). ב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (סכ"ז ה"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַמְבַּ"ם. ג שָׁם וְשָׁם. ד רַמְבַּ"ם (בשו"ת סי'

(ז) רַשְׁ"י (מב. ד"ה ומטלטל) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יא. ד"ה שבת) וְאוֹר זָרוֹעַ (ח"ב הל' ערובין סי' קמד) וְרִיטְבָ"א (מב.) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב חלק יח), וּבְפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (מב:) מוּכָח גַּם כֵּן דְּסָבַר הָכִי, עַיֵּן שָׁם בְּסוֹף הַסּוּגְיָא. וּבְאַלִּיָּה רַבָּה (סק"א) הֵבִיא בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (סק"א) דְּגַם מִסְתִּימַת הָרא"ש וְהַשּׁוּר מִשְׁמַע כֵּן, וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ, וְדַעַת הַהַגָּ"ה הוּא רַק דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת (מב. ד"ה ומטלטל) וְהַגְּהוֹת אֲשֵׁרִ"י (פ"ד סי' ב): **(ז)** טַ"ז (סק"ב)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן תד תה

וְהִגִּיעַ לַנָּמֵל, אִם מְשֻׁנְכְנַס הַשַּׁבָּת עַד שֶׁהִגִּיעַ לַנָּמֵל (י) לְעוֹלָם הָיְתָה (ג) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה מִקַּרְקַע הַיָּם אוֹ הַנָּהָר, (יא) יוֹרֵד וְאֵינוֹ נִמְנָע, וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה (יב) * מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע בּוֹ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה. הַגָּהּ: וְאִם הוּא סָפֵק (יג) אִם הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אוֹ לא, (יד) אָזְלִינַן לְקוּלָּא (המגיד פכ״ז (ס״ג)). (טו) וְאִם כְּבָר (ג) יָצָא אַלְפַּיִם מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, דְּאֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת, מִכָּל מָקוֹם אִם צָרִיךְ לָצֵאת מִן הַסְּפִינָה (טז) מֻכְרָח גְּשָׁמִים שֶׁיּוֹרְדִים עָלָיו אוֹ שֶׁחַמָּה זוֹרַחַת עָלָיו, (יז) אוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְנַקְּבָיו (ד) וְצָרִיךְ מִכְּחַ זֶה לְכָנֵס בָּעִיר, הֲוָה לֵיהּ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹתָיו, וְכֵיוָן דְּעָל עָל (אור זרוע (פ״ג סי׳ תפ״ז) ומרדכי (סי׳ תפ״ו) והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו (פ״ד סי׳ ו)). וַעַיִן לְקַמָּן סִימָן ת״ו. וַעַיִן לְעֵיל סִימָן רס״ו מִי שֶׁרוֹכֵב בַּדֶּרֶךְ וְחָשְׁכָה לוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת כֵּיצַד יַעֲשֶׂה:

א משנה ערוכין נ״ב (ע״ב) וּכְתָבָא קַמָּא, וְכֵן כָּתַב רַמְב״ם בְּפֶרֶק (כ״ו) [כ״ז (ה״י-א״)]. ב שם בַּגְּמָרָא, וּכְלִשְׁנָא בְּתָרָא.

תה דִּין הַיּוֹצֵא חוּץ לַתְּחוּם. וּבוֹ ט׳ סְעִיפִים:

א אִמִּי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם אֲפִלּוּ אַמָּה (ס) אַחַת, (א) לא יִכָּנֵס לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר, וְאֵין לוֹ אֶלָּא (ג) אַרְבַּע אַמּוֹת (ב) מֵעֲמִידַת רַגְלָיו וְלַחוּץ: **ב** הָיְתָה רַגְלוֹ אַחַת תּוֹךְ הַתְּחוּם וְרַגְלוֹ אַחַת חוּץ לַתְּחוּם,

בֵּאוּר הַלָּכָה

אַף בִּבְרַמְלִית יֵשׁ לָנוּ לְהַחְמִיר, וְאַף שֶׁאֵינוֹ דּוֹמֶה לִגְמָרֵי לְדִגְלֵי מִדְבָּר, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:

* מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע וְכוּ׳. לְכְאוֹרָה מִדְּסָתָם, מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ רַק דֶּרֶךְ הִלּוּכָהּ פָּגְעָה בְּמָקוֹם שֶׁהוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, גַּם כֵּן קָנָה שְׁבִיתָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. וְקָשֶׁה דְּהָא מַשְׁמַע בִּגְמָרָא דַּף (מ״ה) [מ״ו] (ע״א) דְּהֵיכָא דִּמְיַנֵּד נַיְדֵי לא קָנָה שְׁבִיתָה אֲפִלּוּ בִּלְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, וְהָכִי נַמִּי דִּכְתִיבָה. וְאִפְשָׁר לְחַלֵּק דְּהוּלַּךְ בִּסְפִינָה שְׁאנֵי, דִּסְפִינָה מֵינָח נַיְחָא וּמְיָא דְּקָא מְסַגֵּי תּוֹתָהּ, וּכְמוֹ שְׁמָצִינוּ סְבָרָא זוֹ בְּכֻבָּא מְצִיעָא דַּף ט׳ עַמּוּד ב׳. אֲמְנָם אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רַשְׁב״א (מג. ד״ה ואחינן) שֶׁהִקְשָׁה כֵּעַיִן זֶה עַל הָא דְּמִסְפְּקִינַן בְּגִמָּרָא לְעִנְיַן סְפִינָה בְּהוֹלֶכֶת לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אִי יֵשׁ תְּחוּמִין אִי לא, וּמֵיתֵינַן רְאָיָה לָזֶה מִסְּפִינָה דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל עַיֵּן שָׁם, כָּתַב עַל זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְקָשֶׁה לִי דְּהָא סְפִינָה מֵינַד נַיְדָא וְאָמְרִינַן לְקַמָּן דְּמִיָּא בְּעָבִים לא קָנוּ שְׁבִיתָה מִשּׁוּם דְּנַיְדֵי וְכוּ׳, וְיֵשׁ לוֹמַר דִּסְפִינָה גַּמְלִיאֵל כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מֵינַח נַיְחָא. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כִּדְבָרָיו גַּם כֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ״ן (מג. ד״ה ועוד), שֶׁאֲפִילּוּ בִּסְפִינוֹת מֵעֲשָׂרָה בִּסְפִינָה מְהֻלֶּכֶת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם יוֹצֵא מִחוּץ לַתְּחוּם מִשּׁוּם דְּמֵינַד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַנָּמֵל, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁבָּא עִם הַסְּפִינָה בְּשַׁבָּת וְהִגִּיעַ לַנָּמֵל: (י) לְעוֹלָם וְכוּ׳. דְּאִם הָיְתָה אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, (ז) אַף בְּתוֹךְ הַשַּׁבָּת קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְאִם מִמָּקוֹם הַהוּא עַד הַנָּמֵל הוּא יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, (ה) שׁוּב אֵינוֹ רַשַּׁאי לִירֵד מֵהַסְּפִינָה לְהַנָּמֵל, דְּאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, דְּהַיְנוּ מָקוֹם יְשִׁיבָתוֹ בַּסְּפִינָה שֶׁחֲשִׁיבָא כַּלָּה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת. וּכְשֶׁמַּלִּיג בְּשַׁבָּת בְּסְפִינָה הָעוֹמֶדֶת לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים עַל מְנָת לֵירֵד מִמֶּנָּה בְּשַׁבָּת זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי שֶׁהוּא חוּץ לְאַלְפַּיִם אַמָּה, צָרִיךְ לְזֶהֵר שֶׁמִּיָּד שֶׁקָּנָה שָׁם שְׁבִיתָה בַּסְּפִינָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּשֶׁהִיא (ו) עוֹמֶדֶת לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, לא יֵצֵא לַיַּבָּשָׁה, דְּאִם יֵצֵא לַיַּבָּשָׁה שָׁעָה אַחַת קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְשׁוּב יִהְיֶה אָסוּר לוֹ לִירֵד מִמֶּנָּה לַנָּמֵל שֶׁהוּא חוּץ לְאַלְפַּיִם מִמְּקוֹם שְׁבִיתָתוֹ עַל הָאָרֶץ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רמ״ח, עַיֵּן שָׁם (ס״ג ומשנ״ב ס״ק כב): (יא) יוֹרֵד וְכוּ׳. וְאִם הַסְּפִינָה רָחוֹק מִן הַנָּמֵל, יוֹרֵד דֶּרֶךְ כָּבָשׁ. וְלַעֲבֹר דֶּרֶךְ מַעְבֶּרֶת הַשֵּׁט עַל פְּנֵי הַמַּיִם (שָׁקוֹרִין פְּרַא״ם), אִם הִיא קְשׁוּרָה בַּסְּפִינָה וּבַנָּמֵל, לְכֵלִי עַלְמָא מֻתָּר לֵירֵד. וְאִם אֵינָהּ קְשׁוּרָה, (ו) יֵשׁ מַתִּירִין, וְיֵשׁ אוֹסְרִין מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּשֵׁט, כֵּיוָן שֶׁלֹּא שָׁבַת עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם. אָכֵן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (ס״ג) (ח) מַשְׁמַע דִּכְשֶׁלֹּא יָצָא מִן הַסְּפִינָה לַיַּבָּשָׁה מֵעֵת שֶׁשָּׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת עַד עַכְשָׁיו, מֻתָּר: (יב) מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אִם פָּגַע בְּמָקוֹם שֶׁהוּא לְמַטָּה מִיּ״ד רָחוֹק מִן הַנָּמֵל, מוֹדְדִין לוֹ הָאַלְפַּיִם אַמָּה מִשָּׁם: (יג) אִם הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה וְכוּ׳. קָאֵי אֲשֵׁעוּר שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל דְּיָמִים וּנְהָרוֹת, וְהוּא הַדִּין (ט) לְעִנְיַן שִׁעוּר דְּאַלְפַּיִם דְּיַבָּשָׁה: (יד) אָזְלִינַן לְקוּלָּא. וְתָלִינַן דִּמְשֻׁנְכְנַס הַשַּׁבָּת עַד שֶׁהִגִּיעַ לַנָּמֵל הָיָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, מִשּׁוּם (י) דִּסְפֵקָא דְּרַבָּנָן לְקוּלָּא: (טו) וְאִם כְּבָר יָצָא. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁפָּגַע בְּמָקוֹם אֶחָד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה וְנִתְרַחֵק שָׁם יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, דְּמִן הַדִּין אֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדִין יָצָא חוּץ לַתְּחוּם, דַּאֲפִלּוּ בְּאֹנֶס אֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת, אֲפִלּוּ הָכִי אִם מַחֲמַת אֹנֶס נִכְנַס בְּתוֹךְ עִיר (י״ט) מֻקָּפֶת מְחִצּוֹת, נֶחְשָׁב לוֹ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדִין הוֹצִיאוּהוּ עַכּוּ״ם וְנִתְנוּהוּ בְּתוֹךְ עִיר מֻקָּפֶת מְחִצּוֹת בְּסִימָן ת״ה (ס״ה). וְאִם לא יָצָא חוּץ לְאַלְפַּיִם וְרַק שֶׁכָּלְתָה מִדָּתוֹ בַּחֲצִי הָעִיר, (יז) אֵינוֹ רַשַּׁאי לֵילֵךְ רַק עַד מָקוֹם שֶׁכָּלְתָה מִדָּתוֹ. הַבָּא בְּיוֹם טוֹב מִחוּץ לַתְּחוּם מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, מִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת (יג) שֶׁלְּאַחֲרָיו מֻתָּר לָלֶכֶת אַלְפַּיִם מִמָּקוֹם שֶׁעוֹמֵד, דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן, וּמְשׁוּם הָכָנָה אֵין בּוֹ אִסּוּר, כֵּיוָן דְּלא עֲבִיד וְלא מִידֵי [אַחֲרוֹנִים]: (טז) מִכְּחַ גְּשָׁמִים וְכוּ׳. וְכָל שֶׁכֵּן אִם דְּחָפוּהוּ עַכּוּ״ם לְתוֹךְ הָעִיר, דְּהָוֵי לֵיהּ כָּל הָעִיר כַּלָּה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, (יז) וּמִכָּל מָקוֹם לא יֹאמַר לְעַכּוּ״ם שֶׁיְּדַחֲפוּ אוֹתוֹ: (יז) אוֹ שֶׁצָּרִיךְ וְכוּ׳. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא מָצָא מָקוֹם צָנוּעַ לְפָנוֹת וְכֵן מָקוֹם לְהִסָּתֵר מֵחַמָּה אוֹ גְּשָׁמִים עַד תּוֹךְ הָעִיר, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר לוֹ לִכְנוֹס, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ת״ו (ס״א), וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב רַמ״א ׳וְעַיֵּן לְקַמָּן׳ וְכוּ׳:

א (א) לֹא יִכָּנֵס לִהְיוֹת וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּלא תֵּימָא (ס) דְּאַמָּה אַחַת לא חָשִׁיב יְצִיאָה וּמִמֵּילָא הוּא כִּבְנֵי הָעִיר: (ב) מֵעֲמִידַת רַגְלָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ז) הַגְּרַ״א, וְכֵן מוּכָח מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר: (ס) וְאַף שֶׁהַהֲלִיכָה בְּאַמְצַע הָיְתָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה [רַשְׁבָּ״א (מג. ד״ה מסתכל) וְרִיטְבָּ״א (שם ד״ה מתני׳)]: (ו) דְּאִם הָיְתָה אֲז עוֹמֶדֶת לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, הֲרֵי בְּעוֹמְדָת עַל הָאָרֶץ וְקָנָה שְׁבִיתָה בְּיַבָּשָׁה: (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) עַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז בְּסִימָן רמ״ח (ס״ט ובקו״א סק״ד) דְּמַקֵּל בְּאָמֵן זֶה אֲפִלּוּ לְצֵאת מִסְּפִינָה לְסִפִינָה, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה: (מ) עֹלַת שַׁבָּת (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה): (י) אַף דַּיִּשׁ כָּאן סְפֵק סְפֵקָא לְהַחְמִיר, דְּשָׁמָא הוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה וְשָׁמָא יֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר:

(יא) וְקִרְלְקַמָּן בְּסִימָן ת״ה סָעִיף ו׳: (יב) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יג) וְהוּא הַדִּין לְהֶפֶךְ, אִם בָּא בְּשַׁבָּת מֵאֶתְמוֹל בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּאַחֲרָיו: (יד) אַחֲרוֹנִים: **א** הַנָּה זֶה הַלָּשׁוֹן ׳לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר׳ מוּבָא בַּשּׁוּר, וְשָׁם הַפֵּרוּשׁ כִּפְשׁוּטוֹ דְּלא יִכָּנֵס לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר, אֲבָל בִּשְׁעוּר הַשְׁלֵמַת אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁהוּא, מֵאֵת לְכָנֵס, וְהוּא כְּדַעַת הָרַ״ן (ג.) דְּיֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל צַד. אֲבָל בְּמַחֲבֶר שֶׁסִּים דְּהַאַרְבַּע אַמּוֹת דְּוַקָא לְצַד חוּץ, לֵיכָּא לְפָרֵשׁ הָכִי, וּכְבָר הַעִיר בָּזֶה הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן שצ״ו (מש״ז סק״א), וְעַל כֵּן דְּחַקְנוּ לְפָרֵשׁ הָכִי:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah